
Mezinárodní konference – Traditional Culture as a Part of Cultural Heritage of Europe. Presence and Perspective of Folklore and Folkloristics.

Dana Bittnerová

Mezinárodní konference – Traditional Culture as a Part of Cultural Heritage of Europe. Presence and Perspective of Folklore and Folkloristics. Bratislava, 23 – 25. 10. 2002.

Ve dnech 23.-25. 10. 2002 uspořádal Ústav etnologie SAV v Bratislavě mezinárodní konferenci „Traditional Culture as a Part of Cultural Heritage of Europe. Presence and Perspective of Folklore and Folkloristics“ (Tradiční kultura jako součást kulturního dědictví Evropy - Současnost a perspektivy folkloru a folkloristiky). Jednání probíhala v reprezentačních prostorách Pálffyho paláce. Zúčastnili se jí folkloristé a etnologové z devíti zemí (Bulharska, České republiky, Estonska, Maďarska, Německa, Norska, Rakouska, Slovenska a Slovinska).

Badatelé se věnovali pěti problémovým okruhům:

1. otázkám stavu a koncepce folkloristiky na vysokých školách a ve vědeckých institucích (B. Beneš /ČR/, H. Hložková /SR/, M. Koiva /Estonsko/, M. Leščák/SR/);

2. otázkám zpracování a prezentace folkloristické práce s ohledem na využití počítače a internetu (např. pro výzkum lidového tance- I. Murín /SR/, dále A. Kuperjanov /Estonsko/);

3. otázkám životnosti folkloru a jeho akceptace (Z. Profantová /SR/);

4. otázkám úlohy folkloru v rámci společensko - politických aktivit: zde stojí za zmínku jednak otázka zhodnocení role folkloru v rovině národně stmelujícího symbolu a jeho případné zneužívání, (W. Espeland /Norsko/, J. Hamar /SR/, R. Ivanova /Bulharsko/, I. Nagy /Maďarsko/) a jednak otázka uznání folkloru jako významného projevu v kontextu národní kultury s apelem tento jev chránit a rozvíjet v rámci programu UNESCO (V.Voigt /Maďarsko/);

5. otázkám analyzující konkrétní folklorní jev (např. žánr, motiv). Zásadní se ukázala otázka žánrů a jejich nového vymezení v kontextu reálné folklorní události. V této souvislosti vystoupila diskuse okolo pojmu folklorismus (E. Krekovičová /SR/) a psaný folklor (D. Bittnerová). Nosná se ukázala i myšlenka uchopení kulturních projevů jako performance - zvláště při analýze současných kulturních projevů některých subkultur mládeže (Hip-hopová kultura - I.Schneider /Rakousko). Hovořilo se o vzniku nových žánrů především v souvislosti s novými mediálními technologiemi a případně i v souvislosti transformace tradičních folklorních událostí v tomto kontextu (M. Stanonik /Slovinsko/). V současné době se tedy folkloristé, a to především folkloristé ze Slovenska, soustřeďují na obsahové analýzy narací - v této souvislosti bylo diskutováno především téma životnosti a uchopování tradičních motivů v žánru fámy, ale také fantazy literatura, téma oral history ve smyslu forem verbalizace zažitě a zhodnocené zkušenosti (Z. Galiová /SR/, O. Herec /SR/, G. Kiliánová /SR/, A. Mentel /SR/, Z. Vanovičová /SR/, H. Tužinská /SR/. Tematicky nosný se ukázal i výzkum dětské kultury (J. Posíšilová /ČR/).

Poznatky, které byly prezentovány na konferenci Traditional Culture as a Part of Cultural Heritage of Europe. Presence and Perspective of Folklore and FolkloristicsKonference, přinesly následující podněty:

1. Foklor a folkloristika je v některých zemích vnímán úzce v kontextu národního kulturního dědictví, je k němu tak přístupováno a tedy je zahrnován do koncepce výuky (například pregraduální studium učitelství na slovenských VŠ).

2. Výzkumy folkloristů se opakovaně orientují na dětské respondenty. Vedle zjištění rozsahu a charakteru folklorního repertoáru této části populace, badatelé získávají také poznatky o hodnotových orientacích dětí, o způsobech konstruování abstraktních pojmů a problémů (např. pojetí nebe a pekla), dotýkají se i otázek transmise poznatků (zde experimentálně simulovaného přenosu textů) a v této souvislosti detekování klíčových prvků výstavby textu, které nejsou zapomenuty a naopak tvoří skelet textu.

Dana Bittnerová

Na konferenci jsem přednesla referát - Replication of Writing Text in Different Folk Gendres. (Replikace psaných textů v různých žánrech psaného folkloru.), který se věnoval otázkám podoby, transformace a funkce dětského psaného folkloru. Materiálově vycházel z výzkumu „Žák v měnících se podmínkách současné školy“, jenž se uskutečňuje za podpory GAČR (nositelem grantu je dr. Rendl).

Dana Bittnerová